

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:4149

av **Maria Weimer m.fl. (L)**

med anledning av prop. 2017/18:228 Energipolitikens inriktning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår propositionen.

Motivering

Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna har enats om den s.k. energiöverenskommelsen. Den aktuella propositionen baseras på denna överenskommelse och innehåller förslag om nya politiska mål för elproduktionen samt regeringens bedömning av inriktningen av politiken för produktion och användning av el. Liberalerna står inte bakom energiöverenskommelsen och kan därför inte heller stå bakom propositionens innehåll.

Övergripande mål för energipolitiken

I propositionen föreslås ett övergripande mål för energipolitiken. Regeringen anger att politiken ska syfta till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Det ställer sig Liberalerna bakom.

100 procent fossilfritt

Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker effektiv elproduktion till konkurrenskraftiga priser och med försumbara utsläpp av växthusgaser. Målet om en fossilfri klimatneutral energiproduktion är uppnått inom elproduktionen. Sveriges klimatutmaningar finns inom andra sektorer.

För oss är det centralt att värna vårt klimatsmarta energisystem, men partierna bakom energiöverenskommelsen gör det motsatta. Genom att stänga ner planerbar och fossilfri elproduktion i Sverige gör vi oss beroende av fossilimport från våra grannländer. Vi minskar också möjligheten att exportera ren el till våra grannar.

Samtliga länder vi är förbundna med när det gäller el, förutom Norge, har en betydligt smutsigare elmix än vi har i Sverige.

I propositionen finns målet att elproduktionen 2040 ska vara ”100 procent förnybar”. Man anger att det är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft, och att det inte heller innebär en stängning av kärnkraft med politiska beslut. Som Liberalerna tidigare har konstaterat har detta tolkats olika. Den ena sidan jublar för att kärnkraften ska läggas ner, och den andra sidan hävdar att kärnkraften har räddats. Denna otydlighet är olycklig. Vi noterar hur regeringen utnyttjar denna otydlighet och i implementeringen av energiöverenskommelsen utgår från att kärnkraften ska vara utfasad till 2040, i motsats till överenskommelsens skrivning att inget stoppdatum får införas.

Liberalerna värnar Sveriges klimatsmarta energisystem och kan därför inte stå bakom målet om 100 procent förnybar elproduktion. Vi ser förnybar energi som ett medel för att uppnå billig och miljövänlig elproduktion och inte som ett mål i sig självt. Målet ska i stället vara att värna och utveckla det näst intill 100 procent fossilfria elsystem som Sverige har. Förändringarna ska ske inom de sektorer som har höga klimatutsläpp, som transportsektorn, processindustrin och jordbruket.

Ett mål på 100 procent förnybar elproduktion tar fokus från de viktigare övergripande målen. Faktum är att Sverige redan inom ett par år riskerar att få problem med uppfyllelsen av samtliga övergripande målsättningar för energipolitiken. Leveranssäkerheten sjunker. Effektbalansen kommer enligt en prognos från Svenska kraftnät kraftigt att försämrans när ytterligare två kärnkraftverk läggs ned om ett och två år (R1 och R2). Särskilt södra Sverige riskerar att drabbas hårt med underskott på mellan 9 000 och 10 000 MW en kall vinterdag. Utöver detta riskerar en stor del av dagens kraftvärme att läggas ned de kommande tio åren, eftersom det inte lönar sig att ersätta gammal kraftvärme med ny, vilket innebär att man enbart bygger nya värmepannor. Detta kommer att försämra effektbalansen ytterligare, framför allt i storstadsregionerna som redan i dag har trångt i elnäten och har svårt att ansluta nya elanvändare.

Ett annat sätt att mäta leveranssäkerheten är huruvida frekvensen i elnätet håller det optimala 50 Hz. Enligt Svenska Kraftnät har antalet frekvensavvikelser de senaste tio åren mer än fördubblats, vilket, om utvecklingen fortsätter, riskerar att leda till stora skador för både industri och hushåll. Detta är inte en acceptabel utveckling för ett samhälle som blir alltmer elberoende. Dagens höga elkvalitet är en svensk konkurrensfördel som ska värnas.

Att genom omfattande subventioner till ny vind- och solkraft pressa ner elpriserna och därmed tvinga fungerande fossilfri elproduktion (framför allt kärnkraft och kraftvärme) att stänga i förtid leder till högre systemkostnader och försämrar Sveriges konkurrenskraft gentemot omvärlden. En otillräcklig effektbalans kommer utöver detta att pressa upp elpriset, framför allt vintertid, och därmed försämra konkurrenskraften ytterligare. Ett närliggande exempel är Finland som med likande underskott som Sverige snart står inför ofta har ett elpris som är 5–10 öre högre per kWh än i de svenska elområdena. Subventionernas avigsidor är många. Dess förtjänster är inga eller möjligen ringa.

Energieffektivisering

Propositionen anger som ett mål att minska energiintensiteten i ekonomin med 50 procent till 2030 jämfört med 2005. Detta mål innebär att energitillförseln måste minska. I praktiken innebär det ett tak för energianvändningen.

Energieffektiviseringen har ständigt pågått och har varit en mycket viktig komponent i hur energisystemet har utvecklats. Den ska givetvis fortsätta i den mån det är rationellt. Energieffektivisering är dock inget självändamål. När energiproduktionen är hållbar kan det t.o.m. vara rationellt att använda mer energi för att slippa ta till andra åtgärder som i sig har en miljöpåverkan. Hållbar energi ska ses som en möjliggörare och dess användning ska inte begränsas, snarare uppmuntras. Att som regeringens proposition föreslår införa ett tak för energianvändningen ter sig mot den bakgrunden som ett mycket trubbigt styrmedel som riskerar att bli direkt kontraproduktivt ur ett klimatperspektiv. Detta gäller särskilt för elanvändningen. Att Sveriges befolkning växer kraftigt gör förslaget än mer oklokt genom de ekonomiska effekter det riskerar att få.

Upphävandet av riktlinjer för energipolitiken

Eftersom Liberalerna inte står bakom energiöverenskommelsen och inte heller det som regeringen föreslår i den aktuella propositionen anser vi att energipolitikens riktlinjer ska baseras på de övergripande målen för energipolitiken och kompletteras med ett mål om 100 procent fossilfri elproduktion.

I övrigt hänvisas till Liberalernas partimotion 2017/18:2820 där förslag för ett klimatsmart energisystem presenteras närmare liksom till den reservation som lämnades i samband med energiöverenskommelsen betänkande (SOU 2017:2).

Maria Weimer (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)